

Ungmannarorslan.

Vit hava fingið sendandi hesa lilla grein:

Tað er nokk so, sum ein maður um dagin var segði, ungdómurin í Føroyum sleingist sum tongul í brimi. Sumt heldur seg til jazz, sumt til biograf og sumt til sektir og missionir. Tað synist einki fast hald nakrastadnis.

Eg havi altíð hildið at okkara ungdómur var væl farin um hann var føroysk innstillaður og á frí-sinnaðan andligan hátt kundi staðið saman í einum fóstum sambandi sær sjálvum til styrki og gleði.

Men henda ungmannaorslan hevur í hesum døgum fingið sít skoðsmál.

Tað man vera so at illa er vorðið, og at tann gamla fyristøðan fyrri «Føroya ungmanna-felag»... um nakað kann eita so... ikki eigur álít ella virðing til at vera forari fyrri føroyskum ungdómi. Rættast var tí at fyristøðan viðgækk hetta og seg frá, tí fyrr enn er vist lítil vón til at samla til eina heild, tað, sum nú er spætt.

*Ein føroysk
sinnadur maður.*

*Vor Krone Margarine overgaar
al den Margarine i Kvalitet
og Velsmag.*

A/S Thorshavns Mælkforsyning
& Margarinefabrik.

„Verður her forðað heimanifrá“.

Okkum er send henda grein, sum kom ov seint til seinasta blað:

Harra Magnus Skæling hevur í teim føroysku blöðunum greitt frá, at danski umboðsmaðurin í Ríó gjøgnum danska uttanríkisráðharran hevur til amtmannin í Føroyum sent honum eitt bræv, sum var tilkellað at vera komin honum í hendi, áðrenn hann fór avstað til Brasilíu at kanna líkindi fyrri føroyskari fiskasolu har.

Men brævið kom ikki longur enn til amtmannin; har er tað vorðið liggandi. Og Magnus veit einki um nakað, fyrr enn hann kemur til København. Har fær hann at vita um brævið! Men tá er ov seint til at kunna taka við teim ráðum og vegleiðingum, sum eru ummældar í brævinum.

Nú má eitt skrivlís, ið sent verður frá einum ríksins umboðsmanni gjøgnum ríksins uttanríkisráðharran til ein ella annan mann, væl roknast fyrri at hava nakað at lýða. Tað er tí ein reiðiliga alværlig sak nú at vita, at slikt brøv, ið beind eru til amtskrivstovuna til at flyta víðari, verða lögð niður har og ikki koma eigarmanninum í hendi.

Millum vanligt fólk hevur tað ikki verið hildið nógv um tann mann, ið legst á boð og brøv.

Hetta brævið kann tó hava ligið eftir hjá amtmanninum á misgávm. Men er eitt bræv gloynt har, so kann eitt annað verða

tað eisini, og tá fer at vera heldur ótrygt at hava við amtskantórið at gera.

Amtinun hevði tó ivaleyst verið hildið til góðar, um almenningurin hevði fingið frágreiðu um, at hetta eina brævið óviljandi var komið at liggja eftir á amtskrivstovuni ella var missfarið har.

Men amtið letur ikki við seg koma.

Er tað tí, at amtmannin over Færoerne er mætari maður enn so, at hann hviðir at svara hampuligum fólk aftur.

Ellar er tað so, at slíkar sakir hava gjørt seg galdandi viðvíkjandi atburðinum við hesum brævi, at tað ber illa til hjá amtmanninum at geva eitt greitt svar, okkum ollum til sóma.

Tað er skiljandi, at tað kann verða heldur ov nikið hjá onkrum at bera tilnevnið «Amtmannin over Færoerne». Tað skal bæði dygdagóð andsmentan og eitt vist eydmjúkni til at slíkt ikki skal «sláa í hovdið».

Men kann ikki amtsmaðurin kenna seg sum hann, ið higar er komin til fyrst og fremst at tæna okkum, so er vandi við at hann gongur eina aðra leið enn hana, ið bætir hesum landi og fólk.

Um ikki ein tilfríðsstillandi frágreiðing kemur um, hvussu vorðið er við hesum brævinum frá danska gesantinum í Ríó til harra Magnus Skæling, so er grund til at leggja duputtan týðning í Magnusar orð «Verður her forðað heimanifrá».

Sverre Patursson.

RITA SÆBESPAANER
til al finere Vask.

— „KUNNLEIKI GEVUR MEG!“ —

ET TILBAGEBLIK
AF HARALD BERGSTEDT.

Den Mor, der i beste Mening har fyldt sit Barn men Historien om Storken, der kom med de smaa Born, hun man stadig finde paa flere Krøniker — baade om det aabne Vindue og Sukkeret om den tabte Fjer, efterhaanden som Barnets Nysgerrighed vokser. Men en skønne Dag naar Barnet modnes tænker selv, ræsonnerer og spørger andre — saa staaar hun tilsidst i en temmelig vanskelig Situation.

Det er en lignende Situation, som Kirken nu er ved at være i, da Folkemasserne er ved at modnes, tænke selv, ræsonnerer og søge Oplysning, mest den Katolske Kirke.

Der har — ofte af Magtsyge og Beregning — men sikkert ogsaa ofte af Godhed — Folke-masserne været betragtet som Born, hvem man med god Samvittighed kunde give nogle barnlige Forklaringer at ørende med.

Mindre derimod den potestantiske Kirke, hvor man faktisk for 300 Aar siden knæsatte det demokratiske Kirkeprincip: at Præsten skal ikke fortælle Menighederne andet, en det han selv tror.

Indtil «Bibelkritiken» for et halvt Hundrede Aar siden begyndte at snige sig ind i Universiteterne med sin Undersøgelse af Skriftens historiske Værdi — og Sondringen mellem »Guld

og Slagger» — Sagn og Fakta.. Digt og Virkelighed.

Den turde man ikke lade gaa ud til Menighederne, men beholdt den paa Universiteterne for Præsterens egen Mund.

Og med en vis Ret. Det hele var jo saa nyt — maaske ogsaa usikkert, eet og andet. Det vilde tilmed trække en Del indgribende Forandringer med sig — og man mente — altsaa med en vis katolsk Tankegang — at Menighederne var ikke modne til at vide det, som Præsterne vidste.

Men siden den Tid er der løbet meget Vand i Stranden. «Bibelkritikens» Resultater ligger efterhaanden i et fast og roligt Leje. Folkets Oplysning og Modenhed har haft et mægtigt Gennembrud. — Og yngre Præster, som er opvokset i Demokratisk Aand, kriver nu i voksende Tal at delagtiggøre deres Menigheder i den samme Viden, som de selv ligger inde med.

Men det er jo ikke nemt. Det er ligesaa svært for dem, som det er for Modre, der selv engang blev oplasket med Storkerkrønikerne, — nu at skulle gi en hel anden Forklaring.

For hvordan skal det fortælles? alle Kirkens Ritualer og Sange er snart sagt bygget paa de gamle Beretninger. Den nye Præsteskole staa i mange Henseender paa bar Bund — og tit med de gammeldags Menigheder Missionærer og Skolelærere kompakt imod sig.

Her er Radioen kommen som en værdifuld Hjælp. Den mægtige Stemme trænger ind selv gennem de fjerneste Noglehuller og Missionshusvinduer — og en Række Præster og Kirkemænd har allerede benyttet den Vej til at forberede sine Tanker.

I Torsdags talte Provs Ollgaard over Markusevangeliet Opstandelsesberetning, som han kort og godt kaldte for en Tilføjeelse, som ikke skyldtes Evangeliet oprindelige Forfattere — hvem det saa er.

Mange Lyttere vil sikkert have studelet. Senere Tilføjeelse? — er der saadan uden videre føjet Ting til af ubekendte Fremmede? Jamen det er jo Forfalskning! Og hvordan kan saadan noget gøres?

Nej — der er intet mærkeligt i den Slags Tilføjeelse. I vore Dage — hvor Biblerne og Bøgerne er trykte — kan den Slags jo ikke gøres. Da er hver Bog i

samme Oplag jo til Punkt og Prikke eens.

Men Lytteren skal blot i Tanken foretage en Tur tilbage gennem 1800 Aar, saa vil han se, hvor naturligt det hele er — og han vil samtidig faa et nytligt lille Panorama over baade Kirkens og Kulturens Tilblivelse.

Bogtrykkerkunsten blev opfundet ca. 1450.

I 1514 blev det første Ny Testamente trykt — paa Græsk — og senere i hurtigt Rækkefølge i Oversættelse i de forskellige Lande. Fra 1514 ligger altsaa Teksterne saa nogenlunde fast.

Men for den Tid er hvert eneste Eksempel gennem Hundreder af Aar skrevet af efter det andet. Det foregik i Klostrene, hvor Munkene sad i deres Celler og penslede og malede Bogstav for Bogstav paa hvidt og glittet Kalveskind — oftest i flere Farver. Et Kæmpenarbejde for hver enkelt Eksempel. Munkene sluttede derfor ogsaa ofte med en personlig Bemærkning om deres Stoltthed og Haab om »evig Løn«. Een sluttede saaledes: »Ligesom den fremmede glæder sig over at se Fædrelandet, saaledes glæder Afskriveren sig over at være kommen til Ende med Bogen«. Men undertiden har Afskriverarbejdet været paalagt Pligt- eller Fvangsarbejde. En Afskrift sluttede saaledes: »Jakob skrev den«, og under dette har en anden Munkes hånd tilføjet: »En Del af Bogen skrev han ikke frivilligt — men tvunget — i Lænkens«. Man har endogsaa en Bibelafskrift fra Renæssancetiden, hvor de to Afskrivere nedenunder meddeler haanligt, at de har skrevet »under Spøg og Latter ved et Gilde mellem Venner, ved hvilket ogsaa en Skoge var til Stede«.

Det sidste er selvfølgelig en Undtagelse. Men enhver forstaaer, at Afskriftens Korrekthed gennem Aarhundreder har været afhængig af Afskriverens Ærlighed — men ogsaa af hans Forstaaelse.

Naar en ærlig Afskriver kom til noget, han syntes var Røvt, saa har han naturligvis rettet det efter sit Hode — eller han har tilføjet noget, som han syntes maatte være glemt her — og saa er Retteisen i kommende Aarhundreder gaaet igen i Afskriftet — maaske i yderligere »Forbedringer«. Et myldrende Udal af Forandringer er blevet til paa den Maade!

I en ældre Afskrift af 1. Kor. 15,51 skrev Paulus (der jo regnede med en overhængende Dømedag): »Alle skal vi ikke dø, men alle skal vi forvandles«. Det maa være galt, har mange Afskrivere tænkt, og saa forandres det til: »Alle skal vi dø, men ikke alle skal vi forvandles«. Andre Afskrivere lavede det derimod til: »Alle skal vi opstaa, men ikke alle skal vi forvandles«. Hvad er saa det rigtige? Ja det er en Opgave for Bibelforskeren at sammenligne de Tusinder af gamle Afskrifter, tyde de snørklede Bogstaver, der kan være svære nok at tyde, og saa finde ud af, hvilket der maa antages at være den ældste Skrivemaade!

Men det værste er ikke endda! Ti i al denne Tid har der dog været faste myndige Ledere, ofte meget lærde, ja skarpindige Biskopper, der kunde holde Overtro og Ordren Stangen. Men kommer vi ned til Kirkens allerældste Tider, de to første Aarhundreder, da er der ikke længer fast Kirke- eller Biskopledelse. Da er alt løst, fri selvraadende Menigheder — det er Kristenhedens mest brændende levende Tid — jævne, u lærde Menigheder fulde af Glød og Tro — men ogsaa fulde af Uvidenhed, Overtro og Fanatisme. Og her er vi nede i en Tid, hvor alle Afskrifter slipper op. Fra disse fjerne Tider er overhovedet ikke een eneste Afskrift bevaret.

Vi ved, at de allerældste Brodermenigheder opretholdt Evangeliet ved rejsende Missionærer og Brødre, der mundtlig bragte Beretningerne ud langs alle Middelhavets Strande. Mange Fortællinger, mange Beretninger var i Omlob fra Menighed til Menighed. Det var i Ophidselsen efter selve det hellige Jerusalems Fald. Der var som Tordenluft i Sindsene: Den store Dømedag maatte være nær nu. I en saadan Tid, hvor alt staaar paa Undergangen Rand, hvem tænker da paa at skrive Evangelier ned til fjerne Tider? Bare faa Budskabet ud — ud! — videre ud! — i Hast! — til de fjerneste Brodermenigheder. Og Talerne — jævne, u lærde Mænd — gentog deres Beretninger fra Menighed til Menighed. Og det véd enhver rejsende Folketaler den Dag i Dag — at for hver Gentagelse antager Beretningen fastere Form — det svage udgaar, det langstrakte trækkes sammen — det altfor knappe udvides — det farveløse faar mere Farve, indtil de enkelte Fortællinger faar Form som faste Klischeer, der tilsidst skrives ned og bevarer som Menighedernes dyrebare Skatte. Og efterhaanden som Dømedag udeblev, faar Afskrifterne større og større Værdi. Hver Menighed, der har et Evangelium, bytter Evangelium med Nabomenigheden, som mulig har et Evangelium, der indeholder mærkelige Ting, der manglede i deres eget. Og saa foljede de det ind i deres eget Evangelium som den selvfølgeligste Ting.

Det kan bedst ses paa de fire nuverende Evangelier, der har Masser af Stof, der forekommer Ordret — eller med Ændringer — optaget fra Evangelier, der nu er forsvundet, og hvoraf vi kun har Stumper tilbage.

Den Mand, der har skrevet »Lukas' Evangelium« fortæller selv, hvordan han har sammenføjet sit Evangelium af en Række andre, han havde skaffet sig.

(Fortsættes paa 4. Side).